

negatio responsi sit indirecta revelatio, quia generat in alio vehementem suspicionem. Gabriel supra negat, tunc debere respondere, sed ad summum dicere: In his in quibus possum perhibere testimonium, nihil scio. Quod si in alio sequatur suspicio, esse per accidens ex malitia ejus, quia non respondere de se indifferens est. Sed haec sententia falsa est, et moraliter repugnans sigillo. Dico ergo, et posse et debere respondere, et simpliciter negare se scire quicquam de illa re. D. Thom., d. 21, q. 3, art. 1, quæstiunc. 1, ad 3; Bonav., 2 p., art. 2, q. 1, ad 1; Richard., art. 4, q. 2; Palud., Durand. et Major, q. 3 et 8; Soto, d. 18, q. 4, art. 5, ad 4, et de Tegend. secr., memb. 3, q. 3; Adrian., quæst. ult. de Confess., et Quodl. 9, ad 2; Scot., d. 11, q. 4; Henric., Quodl. 8, q. 29; omnes Summista, et moderni; sive subintel ligat se nescire ad dicendum, seu nescire ita ut evidenter id viderit. Deinde, si expresse interrogetur an audierit, quamvis Soto timet, sine dubio potest simpliciter negare, et dicere: *Non audiri*, ut omnes alii censem, specialiter Richard., d. 21, art. 4, q. 2, tum quia hic etiam optime subintelligitur illud additum: *Non audiri ad dicendum*. Néque intel ligo quam differentiam in hoc Soto inveniat inter verbum *sciendi*, et *audiendi*: *Quia scientia* (inquit) *ordinatur ad dicendum, non autem auditio*. Quod repugnat, quia auditio est scientia quædam, prout hie sumitur pro quaunque cognitione; tum etiam, quia habet alios sensus: *Non audiri ut homo, vel, ut teneat* *tibi responderem*.

7. *Quid si interroget quis, an in confessione audierit?* — *Vera responsio.* — *Olivet.* — *Solvitur.* — Tandem, si directe interroget quis, an audierit in confessione, Palud. et Ito fatentur, non posse negare; unde, cum neque affirmare possit, dicunt, non debere tunc quicquam respondere, sed objurgare alium. Quod si in suspicionem venerit, ipse solus est in culpa, quia confessor nihil aliud habet, quod faciat. Vera tamen sententia est, simpliciter posse et debere negare quicquam audivisse, etiam in confessione. Ita docuit Adrian., quæst. ult. de Confess.; Sylv., verb. Confess., 3, n. 10; Navar., e. 8, n. 3, et num. ult., et e. 12, in fin.; Victor., in Sum., n. 148; Med., dict. Cod. de Confess., quæst. de Confes. celanda; Ledes., q. 10, art. 1, dub. 6. Ratio est, quia etiam hæc responsio habet duplice sensum verum. Unus est, subintel ligendo illud additum: *Ad dicendum, vel, Ita*

ut possim dicere. Alius, et melior est, ut responso accommodetur intentioni debita interrogantis, quæ esse debet, an alias taliter sciatis, ut respondere teneatur, quo sensu vere negat audivisse. Dices, hunc sensum repugnare interrogationi, nam qui interrogat an audierit in confessione, hoc ipso excludit omnem alium modum. Respondetur, id verum esse ex ejus formalis intentione, illi tamen imputari repugnantiam in ipsis verbis et interrogatione, alium vero uti jure suo respondendo juxta mentem legitimam, quæ inesse debet.

8. *Dubium Durandi.* — *Solvitur ex ipso.* — Dubitat tamen ulterius Durand., dict. d. 21, quæst. 3, an sacerdos non interrogatus possit aliquando ita loqui; et absolute negat, quia neque est necessitas, neque in rigore habet locum interpretatione vera, quia hæc fundatur in interrogatione. Contrarium vero sentiunt Paludanus et Soto, quia licet sacerdos absolute neget se scire, vel audivisse quicquam de tali re, communis sensu intelligitur de communi et externa scientia. Ego vero sententiam Durandi censeo veram quantum ad illam locutionem, qua sacerdos negat se audivisse in confessione, præsertim, quia dum non cogitur, non debet miscere sermonem de confessione, neque affirmando, neque negando; semper enim generat scandalum, et est aliquid periculum suspicionis, vel revelationis indirectæ; at vero simpliciter negare audivisse aliquid de illa re, interdum potest esse licitum et conveniens, si occurrat necessitas, vel commodum ipsius poenitentis; nam in hoc verum habet, quod illa locutio etiam sine interrogatione prolata juxta communem sensum intelligitur de auditione mere humana et externa, et alioquin ipsa occasio servandi famam proximi est quædam tacita interrogatio, saltem intra eundem ordinem humanæ cognitionis.

SECTIO VII.

An liceat aliquis usus notitiæ comparatae in confessione, et quomodo.

1. Refertur ab auctoribus opinio absolute negans, hunc usum esse aliquando licitum, quia confessor non scit ut homo, sed ut Deus, et ideo nullam actionem humanam potest exercere ex directione seu motione illius notitiæ. Tribuitur Henrico, Quodlib. 8, q. 18; ibi tamen nihil dicit; in quæstiuncione autem 29 et 31, agens de aliquibus casibus particularibus

scrupulose loquitur; nunquam tamen illam generalem regulam negativam constituit, neque alii auctores illam admitunt, nec fundamentum ejus est solidum, ut ex dictis in superioribus satis constat. Ut ergo certa ab incertis separamus, distinguamus de usu, ex quo sequitur aliqua suspicio, vel ex quo nulla sequi potest.

2. *Prima regula.* — *Non licere usum notitiæ cum periculo revelationis.* — De priori est regula certa: usus hujus notitiæ cum morali periculo revelationis directæ, vel indirectæ, nunquam est licitus. Hæc constat ex sectione præcedenti, ubi aliqua exempla posita sunt. Aliud vulgare est de superiore, qui audit confessionem subdit; nam ex vi illius non potest ita illum gubernare, ut alii possint suspicari peccatum illius, neque in specie, neque etiam in genere, aut auferendo ministerium aliquod, vel mutando locum.

3. *Dubium.* — *An possit imponi poenitentia.* — *Replica.* — *Solvitur.* — *Difficultas.* — *Deciditur.* — Hic vero occurunt nonnulla dubia. Primum est, an liceat imponere poenitentia poenitentiam publicam in satisfactionem peccati commissi, etiamsi inde sequatur revelatio indirecta, id est, suspicio alicujus gravis criminis, vel in particulari, vel in generali, talis poenitentis. Sed de hac re dicemus latius infra agentes de satisfactione. Nunc breviter dicitur, id fieri non posse, nisi ex spontanea acceptatione poenitentis, quia omnis revelatio indirecta repugnat sigillo; quando vero poenitentis voluntarie acceptat, jam non est revelatio confessoris, sed ipsem poenitentis se prodit. Sed difficultas major est, quando id, quod confessor injungit, non est tantum in punitionem peccati commissi, sed in remedium cavendi simile peccatum, aut tollendi scandalum, vel aliquid simile. In quo casu, si supponatur illud medium esse necessarium, potest imprimis confessor illud præcipere poenitenti, ut, verbi gratia, quod dimittat hoc officium, vel hanc domum, aut aliquid simile; et ipse tenebitur obediens; quod si noluerit, dimitti potest sine absolutione; et ita nulla est fractio sigilli, quia si aliquid fit, totum est medio consensu et voluntate poenitentis; neque est gravamen aut onus contra sigillum, quod ille consensus per præceptum aut per comminationem negandi absolutionem extorqueatur: quia supposita vera necessitate, illud præceptum non tam imponitur a confessore, quam declaratur poenitenti obligatio, quam in seipso habet; et ideo comminatio illa justa etiam

est, imo et necessaria, quia non potest aliter confessor debito modo fungi suo munere.

4. *Aliud dubium.* — *Vera responsio.* — Sed ulterius restat dubitatio, si sit in potestate confessoris auferre talem occasionem poenitenti, an possit, ipso invito, illam auferre, non obstante suspicione, quæ moraliter inde timeatur. Exemplum commune est, si confessor sit superior religionis, qui potest mutare officium vel locum subdit, ex quo pendet talis occasio. Aliqui enim id affirmant, tribuimus solet hæc opinio Gabrieli, sed immerito; tribuitur etiam Henrico, Quodl. 8, q. 29, qui solum hoc significat in eo casu, in quo suspicione solum timetur apud aliquem respectu alicujus, qui jam noverat peccatum poenitentis. Vera tamen sententia est, cum tali suspicione hoc nunquam licere, quia esset indirecta revelatio, quæ semper est illicita, etiam respectu unius, cui notæ sunt res talis poenitentis; nam ei saltem nota sit confessio, quod semper est prohibitum, etiam in peccatis publicis, ut supra ostensum est. At vero, si superior id posset facere sine ulla suspicione respectu aliorum, et res talis sit, quæ pendeat ex arbitrio ejus, multorum sententia fuit, posse superiorem talem rem auferre et mutare, ut occasionem peccandi auferat, non vero alias, quam docet S. Thom., Quodl. 5, art. 13, et in 4, d. 2, q. 3, art. 1, qui dicit, posse superiorem religionis privare subditum aliquo munere hac de causa, quando talis mutatio fieri potest solo arbitrio superioris; nam si officium habeat certum tempus designatum, et auferri non soleat extra illud, nisi propter aliquam gravem causam, tunc non posset hoc fieri, quia esset revelatio confessionis; et idem est quandoquidem in particulari timeretur talis suspicio. Idem tenet Bonav., 2 p., d. 21, art. 2, q. 1, ad ult.; Scot. ibi, q. 2, ad penult.; Richard., art. 4, q. 2, ad 4; Sylv., verb. Confessio, 3, q. 14; Soto, utroque loco supra citato. Ratio est, quia tunc nihil fit contra sigillum, ut constat, nec contra justitiam, quandoquidem res pendet ex arbitrio superioris, nec illa est pena, sed rationabilis medicina, quam ipse poenitens tenetur acceptare. Differunt autem inter se. Nam Sylvester et alii dicunt hoc licere, etiam si poenitens ipse suspectur, vel intelligat se privari eo munere ratione suæ confessionis, quia dummodo alius non præbeatur occasio veniendo in suspicionem, non est revelatio sigilli. Richardus vero, Angelus et alii oppo situm docent, quia post confessionem non

licet poenitentem verbis corripere, aut peccatum illi objicere; ergo nec factis. Item quia est haec occasio, ut homines retardentur a confessione, quia fit valde onerosa per actionem extrinsecam confessioni, eique minime necessariam. Propter quam causam censio hanc limitationem longe securiorem et valde rationi consentaneam. Sententiam vero communem, ex natura rei seu sola ratione spectatam, improbare non valeo; adverto autem, id, quod per se malum non est, ob periculum mali posse prohiberi. Quare, si in aliqua religione talis usus prohibitus fuerit, sancta erit constitutio et observanda. Imo generatim videtur hic usus regularibus omnibus a S. D. N. Clemente prohibitus. Nam in decreto de casibus reservatis pro religiosis edito, c. 4, sic inquit: *Tam superiores pro tempore existentes quam confessarii, qui postea ad superioratus gradum fuerint promoti, caveant diligentissime, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur.* Atque ita per quoscumque regularium superiores, quicunque illi sint, observari mandavit. Unde cum indistincte loquatur, non est quod a nobis limitetur, sed simpliciter observetur.

5. *Vulgare dubium.* — *An confessor possit vitare mortem in confessione cognitam.* — *Prima sententia.* — Aliud dubium vulgare circa hoc punctum est, si necessarium sit sacerdoti fugere aut omittere actionem aliquam ad vitandam mortem, nec facere id possit quin alii intelligent moveri ipsum ex notitia confessionis talis personae, an licet id facere. Ut, verbi gratia, si sacerdos per confessionem alicujus intelligat mortiferum venenum in vino esse immissum, et non possit aut omittere sacramentum, aut petere aliud vinum, nisi indirecete prodat confessionem; tunc enim videtur se occidere, si sacrificet, et sumat; si autem liceat omittere, jam regula posita cessat, quia illa est revelatio indirecta. Nec refert, quod Adrianus citandus ait, non revelari crimen, quia jam alii soci sciebant; satis enim est, quod manifestatur confessio, ut patet ex supra dictis. In hoc multi auctores concedunt, posse tunc vitare actionem, vel fugere, quidquid inde sequatur, quia ipse utitur jure suo, et ex vi talis actus nihil revelat, sed alias ex prava sua conscientia id colligit. Actio enim illa nec imposita est ad significandum, nec ex natura sua determinate id significat, sed indifferens est ad plures alias causas, vel rationes ope-

randi. Ita tenet Scot., d. 21, q. 2, ad 3; Gabr., art. 3, dub. 1; Major, q. 3, ad 2; Sylvest., verb. *Confessor*, 3, q. 2; et inclinat etiam Soto in illa *Select. de Secreto*.

6. *Secunda sententia.* — Contrarium vero tenet Richard., art. 4, q. 2, et Navar., dict. c. *Sacerdos*, n. 135; Ledesm. supra, et tandem Soto, d. 18, q. 4, art. 5. Fundamentum est, quia revelatio indirecta in nullo casu est licita, etiam propter tuendam vitam propriam, et negari non potest quin illa sit indirecta revelatio, quia ad hujusmodi revelationem non est attendendum signum, seu actio abstracte, et secundum se; hoc enim modo nulla esset revelatio indirecta; sed est considerandum hic et nunc cum his circumstantiis, quia est practica significatio. Et hoc modo, supposita aliorum notitia et aliis circumstantiis, sine dubio prodit poenitentem. Et declaratur ex alio effectu, nam alias liceret sacerdoti in eo casu fugere, etiamsi sciret poenitentem esse interficiendum ab aliis, eo quod revelaverit secretum. Consequens est omnino absurdum, quia multum derogat huic sacramento, quod aliquis possit ratione illius tam grave nocentium pati. Sequela vero palet, quia, si illa non est revelatio indirecta, jam ex hac parte licita est; aliunde vero potest unusquisque suam vitam custodire, etiamsi sequatur mors alterius. Habet tandem hic locum ratio illa fundamentalis sigilli, scilicet, quod bonum ipsius sacramenti preferendum est propriae vitae, et quod in eo casu ille peccator nullo modo se manifestaret in hoc sacramento sacerdoti, si timeret suam prædilectionem indirectam, et ita hoc ipso precluditur via confessioni, et consequenter tam peccator, quam ipse confessor carebunt remedio; ergo melius est, magisque consentaneum huic sacramento, quod possit poenitens secure se manifestare.

7. *Secunda sententia praesertim.* — Inter has sententias haec posterior simpliciter mibi probatur; nam in omni actu intrinsecate malo possunt occasiones similes fangi, et non propterea admittendum est licere aliquando tam actionem facere ad vitandum quocunque incommodum. Item, quia mors passive, ut sic dicam, sustinenda petius est, quam revelanda confessio; in eo vero casu non est moralis occisio activa sui ipsius, quia non utitur sacerdos in illo actu notitia confessionis, sed scientia humana. Item, non tenetur credere poenitenti extra illud forum; nam licet confessor debeat credere poeni-

tenti ad gubernandum illum, non vero ad gubernandum se, nec ad dirigendas actiones; ergo ex hac parte illa actio non est mala moraliter, nec obligatur ille sacerdos ad non bibendum calicem propter dictum poenitentis, nec etiam ad conservandam vitam fugiendo. Aliunde autem instat bonum sacramenti, ratione cuius detrimentum corporalis vitae postponendum est.

8. *Augetur difficultas.* — *Resolvitur.* — Solet tandem augeri haec difficultas, si non solum periculum vitae corporalis, sed etiam spiritualis et æternæ mortis immineat, ut si in casibus sacerdos ille sit in peccato mortali, et confiteri non possit, imo de sua contritione valde dubitet. Et idem est, si quis per confessionem sciat sibi parari gravissimum peccandi occasionem, et moraliter timeat fore, ut non possit illi resistere, nisi fugiat et vitet illam, cum tamen fugere et vitare non possit, nisi indirecte revelando. Resolutio tamen eadem est; hujusmodi enim casus potius mente finguntur, quam moraliter possint accidere; nunquam enim deerunt alia media, vel rationes, et indicia, quibus possit homo uti ad vitandum periculum; admisso tamen urgenti casu, semper confessionis sigillum servandum est, et ille sacerdos providebit animæ suæ eo meliori modo, quo possit, et conando, et orando ad habendam contritionem, vel tentationem superandam, cui non ipse se exponi, sed coactus exponitur; et cum id, quod in se est, faciat, non deerit divinum auxilium ad vincendam illam; neque enim hi casus in praesenti materia speciales sunt; similes enim fingi possunt, si quis non possit vitare periculum, nisi mentiendo, vel quid simile, in quibus eadem responsio adhibenda est.

Secunda regula.

9. *Usum notitiae aliquando licere.* — Secunda regula est: quando ex usu confessionis nulla sequitur indirecta revelatio, nec morale periculum ejus, non est per se malus talis usus, imo poterit saepè esse honestus et licitus, nisi specialiter prohibeatur. Ita docent omnes. Et ratio est, quia illa actio non est contra sigillum, quandoquidem nullo modo est contra secretum. Neque ex alio capite habet intrinsecam malitiam; nam licet illa scientia sit sacra et comparata ex ministerio quodammodo divino, tamen etiam uti licet rebus sacris in commodum proprium, vel proximi, quando alias actio nullam continet indecentiam. Quod hic posse accidere, facile patet exemplis. Primum enim confessor potest orare pro poenitente, petendo remissionem, vel emendam, etiam post transactam confessionem. Secundo, potest, ut supra dicebam, consulere in re dubia virum doctum sine periculo cognitionis personæ. Tertio, ex confessione unius licet in confessione alterius aliquam interrogacionem facere necessariam vel utilem poenitenti, tali modo, ut alius non intelligat unde confessor moveatur ad interrogandum, ut notavit Sylv., verb. *Confessor*, 3, q. 36; Navar., c. 8, n. 17. Quarto, potest ipsem confessor diligentius custodire rem propriam, vel aliquid simile, quia in his omnibus nec poenitenti, nec sacramento fit injuria, ex dicta hypothesi, quod nulla timeatur indirecta revelatio. Alia item exempla ex superioribus constant, et statim aliquid addemus. Addidi: *Nisi specialiter prohibeatur*, propter superius citata ex Decreto Clement. VIII, quæ videntur prohibitionem continere, saltem pro regularibus, et eorum gubernatione, et ita observanda sunt. Non tamen obstant in aliis casibus et exemplis positis, ut ex tenore ipsorum verborum constat.

Tertia regula.

10. *Duo requisita ad honestatem predicti usus.* — Tertio dicendum est, ut hic usus etiam ubi non est jure humano prohibitus, sit honestus, non satis esse quod fiat absque indirecta revelatione, sed duo praeterea requiri; scilicet, ut fiat sine injusto gravamine poenitentis, et ob aliquam gravem causam seu utilitatem. Ita colligitur ex sententia D. Thom., Quodl. 5, art. 13, et in 4, d. 21, q. 3, art. 1; Bonav., 2 p., art. 2, q. 1, et aliorum Doctor. ibi; Sylv., verb. *Confessor*, 3, q. 14, et aliorum Summistarum, et specialiter videri potest Navar., in dict. c. *Sacerdos*, n. 124. Ratio prioris partis est, quia licet tunc actio non sit contra secretum sigilli in rigore, est tamen valde injuriosa sacramento, tum quia sumitur, ut instrumentum ad injustitiam exercendum; tum etiam quia fit onerosum et difficile poenitentibus, quibus etiam in hoc fit gravis injuria. Exempla communia sunt, si superior ex scientia confessionis puniat exterioris poenitentem, vel privet illum beneficio, aut alia re, in qua habet jus acquisitum, vel si paret illi insidias, ut capiat illum in simili casu. Potest quidem superior attentius vigilare, et, si prius remisse se gerebat, se emendare, satisfacere que suo muneri, non extraordinario modo, sed usitato a predecessoribus, ex quo nulla

potest suboriri suspicio. At vero parare insidias non potest, non modo per alios, quod est certissimum, sed nec per seipsum, quidquid aliqui senserint, quia revera est res valde odiosa et periculosa, quae multum averteret subditos a confessione. Plus enim hoc est, quam verbis corripere aut objurgare pœnitentem ex scientia confessionis. De quo videri potest D. Thom. supra, et Soto, dicta Relect. de Secret., memb. 3, q. 4, post quintam conclusionem.

11. Ratio alterius partis est, quia hoc secretum est res valde sacra, et ideo non licet illo uti ad actiones alias externas, nisi ob honestum finem et proportionatum tali medio. Verum est tamen, si finis non sit pravus, etiam si non sit admodum necessarius, posse confessorem excusari a culpa gravi, quando aliqui cessat omne periculum et revelationis et incommodi alieni. Unde e contrario, quoties illa duo concurrunt, ut causa sit gravis, et omnino occulta, tunc semper licet talis usus, quantum est ex divino et naturali jure, nisi per humanum sit prohibitus. Addunt vero Richardus et alii, necessarium etiam esse, ut pœnitens non intelligat sacerdotem moveri ex ea scientia ad talem usum; sed quando ille usus nullo modo est onerosus pœnitenti, hoc non est necessarium, ut ait Sylvest., verb. *Confessor*, 3, quæst. 14, quia tunc non habet pœnitens ullam rationabilem causam, ob quam illi dispiceat talis usus.

12. *An elector possit negare suffragium propter notitiam confessionis.* — *Solutio.* — Limitatur primo praecedens solutio. — Limitatur secundo. — Tertio limitatur. — Superest vero hic gravis difficultas de actionibus pertinentibus ad justitiam distributivam, ut est electio ad officium, vel beneficium, an possit elector propter scientiam solam confessionis negare suffragium ei, qui exterius reputatur dignus, ipse autem per confessionem scit esse indignum. Nam graves Doctores simpliciter affirmant non solum posse, sed etiam debere, quando nullum est periculum revelationis. Ita D. Thom. et Bonav. supra; Scot. ibidem, q. 2; Sylvest. etiam, et Soto supra; et Navar., dict. c. *Sacerdos*, n. 146. Qui etiam ait, sisint late aliqua pœna vel censuræ ipso jure contra eligentem indignum, eas incurrire electorem, qui eligit indignum in sola confessione cognitum; citat cap. *Cum in cunctis*, de Electione, et cap. *Perpetuo*, eodem tit., in 6; sed ibi nihil speciale habetur pertinentis ad sigillum, sed solum generalis prohibito, ne

eligatur indignus. Ratio vero hujus sententiae est, quia eligere indignum est intrinsece malum, et tunc potest vitari hoc malum sine in commodo sacramenti. Hæc sententia difficilis semper mihi visa est. Et ideo ad minimum eam limito, ut non procedat quando suffragia publice feruntur. Ratio est, quia tunc periculum est aliquis manifestatio, vel suspicionis, cum supponatur persona publice digna. Dices posse esse aliam æque dignam. Respondeo, rarissimum esse tantam æqualitatem reperiri, quin detur locus judiciis et suspicionibus; et propter rara eventum non est talis licentia concedenda, ubi est tam grave periculum. Dices, non sequi periculum suspicionis alienus mali in non electo, sed potius injustitiae ex parte eligentis; unde Soto supra ait, electorem potius debere permettere, ut alii existimant se male eligere aut negare suffragium ex odio, vel alia passione, quam eligere indignum in sola confessione cognitum. Hoc vero mihi probabile non est, tum quia illud est dare grave scandalum, quod semper ante omnia vitandum est; tum etiam quia moraliter potius generabit suspicionem, quod aliquid occulte noverit, præsertim si elector sit probata auctoritatis. Secundo limito, ut etiam in occultis electionibus nulla incurrit pœna, vel censura eligendo indignum, quidquid sit de culpa, ut melius dixit Soto cum Palud., d. 21, q. 3; nam leges imponentes has pœnas, semper loquuntur secundum scientiam communem et cognitionem humanam. Denique addo probabilius mihi videri nullam committi culpam eligendo dignum in publica scientia, etiamsi per solam confessionem cognoscatur indignus, quia propter reverentiam sacramenti, potest quis licite non uti illa scientia, sed ita se gerere ac si nihil novisset, quia illa scientia non est per se regula talis actus. Quod vero teneatur quis non uti illa scientia, affirmare non audeo propter dictorum auctorum sententiam, quia intelligenda est (ut sæpe dixi) ubi prohibitio humana non intervenerit.

SECTIO VIII.

Quæ pœna propter fractionem sigilli incurritur.

1. *Nullam esse ipso facto incurrendam.* — Respondeo, nullam censuram, vel pœnam ipso facto incurrendam latam esse in jure propter hoc delictum, quia nullum invenitur tale jus; in cap. autem *Sacerdos*, de Pœnit., d. 6, imponitur pœna depositionis a judice

ferenda, et additur, cogendum esse hujusmodi sacerdotem, ut perpetuo ignominiose peregrinetur. Tamen in c. *Omnis utriusque sexus*, confirmatur eadem depositionis poena; additur vero, ut perpetuo detrudatur in monasterium. Unde antiquum illud jus, quoad posteriorem partem, per hoc novum immutatum est, licet aliqui Canonistæ velint illa conciliare, ut notavit Summa Confessorum, lib. 3, tit. 34, q. 99; sed id neque necessarium est, neque verbis textuum consentaneum.

2. *Speculator et Maiolus reprehenduntur.* — *Sacerdotem revelantem confessionem non esse irregularē.* — Quapropter improbabilem censio sententiam Speculatoris, quam refert et sequitur Maiolus, lib. 5 de Irregular., c. 19, n. 6; asserunt enim, sacerdotem revelantem confessionem fieri irregularē, ita ut post peractam etiam pœnitentiam ministrare non possit; nam ad hanc irregularitatem probandum nihil afferunt præter dict. c. *Omnis*, et c. *Sacerdos*, in quibus non fertur, neque ex illis expositores illam eliciunt; et merito, quia ibi solum agitur de pœna ab homine imponenda; irregularitas vero solum a jure ipso imponitur, et si in jure expressa non est, nulla est, juxta c. *Is quis*, de Sent. excommun., in 6. Longe autem improbabilius est, quod idem Maiol. ait, etiam laicum, audentem confessionem secretam alterius sine necessitate, fieri irregularē si eam revelet; multo enim minus potest hoc jure probari, cum nec pœna revelationis sigilli in hoc locum habeat. Quamvis dignus profecto sit aliqua alia extraordinaria pœna, ut bene dixit Hostiensis, in dicto cap. *Omnis*. Tum propter gravem detractionem et valde ini quam; tum etiam propter quamdam confessionis injuriam, quæ ibi intervenit, ratione ejus per talem revelationem ipsa confessio offenditur, et aliquo modo odiosa fit. Majori vero pœna dignæ sunt aliae personæ participantes sigillum confessionis, quamvis etiam ad illas non pertineat prædicta ordinaria pœna juris, quæ solum directe fertur in confessorem, et propter propriam fractionem sigilli sufficienter probatam.

3. *Quomodo possit constare de hoc crimen.* — Sed statim occurrit inquirendum, quomodo de hoc delicto secretissimo constare possit in judicio, ut puniri possit, sed hoc ad juris peritos magis spectat; esse tamen potest sufficiens probatio, quando ipsem et confessio loquens dixit, in confessione audivisse;

alioqui conjecturis agendum est, et interdum sufficient plures testes, quamvis non sint contestes propter naturam delicti.

4. *Explicatur.* — Speciale vero dubium est, si confessio dicat, se habuisse facultatem a pœnitente, vel alia via scivisse, et pœnitens neget, quid agendum sit. Multi enim auctores imponunt confessori onus probandi, ut videre est in D. Thom., d. 21, q. 3, art. 2 ad 2; Richard. ibi, art. 4, q. 1, ad 1; Sylv.; verb. *Confessio*, 3, n. 9, qui refert Panormitan., et esse communem sententiam Doctorum in d. cap. *Omnis*, testatur Navar., d. e. *Sacerdos*, n. 146. Sed certe est difficile et grave onus, et quod moraliter vix expleri potest. Unde fit ut saepè confessores gravi periculo exponantur utendo jure suo; et ideo, quamvis cæteris paribus, inclinandum sit in favorem pœnitentis et sacramenti, tamen in particulari indicia et conjecturæ consideranda sunt; nam si confessio aliquid egit in damnum pœnitentis, aut alterius, contra illum est præsumptio; si tamen constat nihil fecisse incommodi, sed potius intendisse bonum illius, salva ejus fama et honore, quoad fieri potuit, in favorem potius illius præsumendum est, nisi aliunde oppositum constet. Multum etiam confert vitam et mores confessoris spectare; nam si sit bona fama et honestæ vite, tunc illi fides adhibenda est, cum actus sit ex se secretus, neque aliter probari possit. Quod recte notavit Bernard. Diaz, in Practica, c. 109, ubi concludit, in hoc negotio non posse dari certam regulam, sed ex qualitate peccati, et circumstantiis personarum, et publicatione delicti præsumptionem esse sumendam. Facit etiam, quod Panormitan. fuse tractat in d. c. *Omnis utriusque sexus*, ubi et alios refert, et dictam sententiam confirmat.

DISPUTATIO

DE SECRETO SERVANDO CIRCA PERSONAM COMPLICIS, SEU SOCILÆ CRIMINIS.

Duobus modis potest hoc secretum servari: primo ab ipso pœnitente, tacendo, in confessione sua, personam complicis; secundo ab ipso confessore, supponendo pœnitentem illum personam non tacuisse, sive id jure, sive injuria fecerit. Et quoniam hoc secretum confessoris supponit manifestationem illum ex parte pœnitentis, ideo prius videndum est an possit pœnitens hujusmodi personam